

NACRT

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SOCIJALNOJ ZAŠTITI,
ZAŠTITI CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITI PORODICA SA DJECOM

Goražde, oktobar 2023. godine

Na osnovu poglavlja IV, odjeljak A, člana 23. tačka b) Ustava Bosansko - podrinjskog kantona Goražde ("Službene novine Bosansko - podrinjskog kantona Goražde", broj: 8/98, 10/00, 5/03 i 8/04) i člana 8. Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 36/99, 54/04, 39/06, 14/09, 45/16, 40/18 i 16/23), Skupština Bosansko - podrinjskog kantona Goražde na ____ redovnoj sjednici, održanoj _____ 2023. godine, **donosi**:

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SOCIJALNOJ ZAŠTITI,
ZAŠTITI CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITI PORODICA SA DJECOM

Član 1.

U Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica sa djecom ("Službene novine Bosansko - podrinjskog kantona Goražde", broj: 8/22) u članu 4. stav (1) tačka e) mijenja se i glasi:

„e) primanja po osnovu socijalne zaštite, izuzev primanja po osnovu novčane naknade za pomoć i njegu od strane drugog lica, stalne novčane pomoći, dječijeg dodatka i jednokratne novčane pomoći.

Iza stava (1) dodaje se novi stav (2) koji glasi:

„(2) Prihod u smislu ovog člana je prosječan prihod ostvaren u posljednja tri mjeseca prije podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava iz ovog zakona, koji se djeli sa brojem članova domaćinstva.“

Dosadašnji stavovi (2),(3),(4) i (5) postaju stavovi (3),(4),(5) i (6).

Član 2.

U članu 33. u stavu (2) u tački:

- a) broj: „25“ zamjenjuje se brojem „35“,
- b) broj: „30“ zamjenjuje se brojem „40“,
- c) broj: „35“ zamjenjuje se brojem „45“,
- d) broj: „40“ zamjenjuje se brojem „50“

u stavu (3) u tački:

- a) broj: „30“ zamjenjuje se brojem „40“,
- b) broj: „35“ zamjenjuje se brojem „45“,
- c) broj: „40“ zamjenjuje se brojem „50“,
- d) broj: „45“ zamjenjuje se brojem „55“.

Član 3.

U članu 39. stav (1), broj: „35“ zamjenjuje se brojem: „50“.

Član 4.

U članu 46. stav (1) mijenja se i glasi:

„ (1) Korisnicima prava iz ovog i federalnog zakona obezbjeđuje se pravo na zdravstveno osiguranje, ukoliko to pravo ne mogu ostvariti po nekom drugom osnovu.“

Član 5.

U članu 57. iza stava (3) dodaje se novi stav (4) koji glasi:

"(4) Na prijedlog ustanove socijalne zaštite ili preporuke stručnog tima centra za socijalni rad, centar može produžiti smještaj u ustanovi socijalne zaštite djetetu i nakon 18 godine života a najviše do navršениh 27 godina života, ukoliko se ocjeni da postoje opravdani razlozi za produženje smještaja."

Član 6.

U članu 58. u stavu (2) i (3) broj: „(2)“ zamjenjuje se brojem „(1)“, a iza stava (3) dodaje se novi stav (4) koji glasi:

„(4) Kantonalno ministarstvo donijeće podzakonski akt kojim će se definirati kriteriji za utvrđivanje visine učešća srodnika u troškovima smještaja u ustanovu socijalne zaštite.

Član 7.

U poglavlju DIO OSMI – ZAŠTITA PORODICA SA DJECOM, naziv ODJELJKA A. DJEČIJI DODATAK, i članovi 97. 98. 99. 100. 101. 102. i 103. se mjenjaju i glase:

„ODJELJAK A. DJEČIJI DODATAK I IZUZETNA MATERIJALNA POMOĆ ZA DJECU

Član 97.

(Dječiji dodatak)

Pravo na dječiji dodatak ostvaruje se pod uslovima i na način propisan Zakonom o materijalnoj podršci porodicama sa djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj: 52/22).

Član 98.

(Izuzetna materijalna pomoć za djecu)

- (1) Pravo na izuzetnu materijalnu pomoć bez obzira na visinu prihoda pripada djetetu:
 - a) bez jednog ili oba roditelja;
 - b) kod kojeg najmanje jedan od roditelja ili dijete ima utvrđen invaliditet od najmanje 90%;
 - c) sa poteškoćama u fizičkom ili psihičkom razvoju, što se dokazuje pravosnažnim rješenjem donesenim u skladu sa pravilnikom koji propisuje utvrđivanje preostale sposobnosti i razvrstavanju djece i omladine ometene u psiho-fizičkom razvoju,
 - d) oboljelom od karcinoma, šećerne bolesti, leukemije, TBC, celijakije, kronove bolesti, ulceroznog kolitisa, hepatitisa B i C, epilepsije ili djetetu sa poremećajem autističnog spektra,
 - e) čiji je jedan od roditelja korisnik stalne novčane pomoci.
- (2) Pravo na izuzetnu materijalnu pomoć za djecu ne može ostvariti dijete koje ostvaruje pravo na dječiji dodatak prema odredbama Zakona o materijalnoj podršci porodicama sa djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine.
- (3) Zahtjev za ostvarivanje prava iz stava (1) ovog člana podnosi roditelj odnosno zakonski zastupnik djeteta.

Član 99.

(Ograničenja u pogledu ostvarivanja prava na izuzetnu materijalnu pomoć za djecu)

Pravo iz člana 98. stav (1) ne pripada djeci koja su smještena u ustanove socijalne i dječije zaštite, te hraniteljske porodice, osim u slučaju kada roditelj, usvojitelj ili srodnik koji je dužan da izdržava to dijete, snosi troškove smještaja u punom iznosu.

Član 100.

(Utvrđivanje visine iznosa izuzetne materijalne pomoći za djecu)

Visinu iznosa izuzetne materijalne pomoći za djecu utvrđuje Vlada kantona svojim aktom a na prijedlog Kantonalnog ministarstva, koji ne može biti manji od 8% od prosječne plaće u kantonu.

Član 101.

(Trajanje prava na izuzetnu materijalnu pomoć za djecu)

(1) Djetetu koje ispunjava uslove iz člana 98. ovog Zakona pravo na izuzetnu materijalnu pomoć za djecu će se priznati od prvog dana narednog mjeseca po podnošenju zahtjeva za ostvarivanje prava.

(2) Pravo na izuzetnu materijalnu pomoć za djecu traje dok postoje uslovi za ostvarivanje prava, a najduže do navršene 18. godine života.

(3) Za dijete kojem, u skladu sa ovim Zakonom, prestane pravo na izuzetnu materijalnu pomoć za djecu, isplata će se izvršiti za mjesec u kojem je pravo prestalo

Član 102.

(Prestanak prava na izuzetnu materijalnu pomoć za djecu)

(1) Pravo iz člana 98. stav (1) prestaje:

- a) smrću djeteta;
- b) ukoliko roditelj, odnosno zakonski zastupnik djeteta nije u propisanom roku dostavio dokaze o ispunjavanju uslova za nastavak ostvarivanja prava;
- c) gubitkom nekog od uslova utvrđenih članom 98. ovog Zakona;

Član 103.

(Preispitivanje uslova za nastavak korištenja prava na izuzetnu materijalnu pomoć za djecu)

- (1) Preispitivanje uslova za nastavak korištenja prava na izuzetnu materijalnu pomoć za djecu, vrši se jedanput godišnje u periodu od 01. do 30. aprila tekuće godine.
- (2) U postupku preispitivanja uslova iz stava (1) ovog člana, novo rješenje se donosi ukoliko je došlo do promjena koje su od uticaja na daljnje korištenje prava.
- (3) Roditelj odnosno zakonski zastupnik djeteta korisnika prava dužan je u svakoj kalendarskoj godini u periodu od 01. do 30. aprila tekuće godine dostaviti dokaze Centru za socijalni rad kao nadležnom prvostepenom organu, radi utvrđivanja ispunjavanja uslova za nastavak korištenja ovog prava.

- (4) Roditelj odnosno zakonski zastupnik djeteta dužan je prijaviti svaku promjenu koja povlači gubitak prava u roku od 15 dana od dana nastale promjene.
- (5) Ukoliko se u ostavljenom roku ne dostave dokazi ili se na osnovu dostavljenih dokaza utvrdi da korisnik prava ne ispunjava uslove za nastavak ostvarivanja prava, Centar za socijalni rad donosi rješenje o prestanku prava zaključno sa 31. martom tekuće godine.
- (6) Ukoliko se utvrdi da se izuzetna materijalna pomoć za djecu nenamjenski koristi, Centar za socijalni rad može odrediti da se naknada isplaćuje drugom roditelju ili osobi kod koje se dijete nalazi na izdržavanju.“

Član 8.

U članu 111. iza stava (1) dodaje se stav (2) koji glasi:

„(2) Ako poslodavac porodilji u radnom odnosu isplaćuje naknadu u većem iznosu od iznosa utvrđenog odredbama člana 108. ovog Zakona, a visina te naknade i dalje iznosi manje od iznosa prosječne plaće isplaćene u Federaciji BiH u prethodnoj godini, istoj se utvrđuje pravo na izuzetnu novčanu pomoć u visini razlike do punog iznosa prosječne plaće isplaćene u Federaciji BiH u prethodnoj godini. „

Dosadašnji stav (2) postaje stav (3).

Član 9.

U članu 113. iza stava (1) dodaju se stavovi (2) i (3) koji glase:

„(2) Novčana pomoć iz stava (1) ovog člana isplaćuje se u periodu od dvanaest mjeseci od dana rođenja djeteta.

(3) U slučaju kada žena – majka koja nije u radnom odnosu rodi mrtvo dijete, za vrijeme dok se ne oporavi od porođaja i psihičkog stanja uzrokovanog gubitkom djeteta, ostvaruje pravo na novčanu pomoć iz stava (1) ovog člana, u trajanju od 6 mjeseci.

Dosadašnji stav (2) postaje stav (4).

Član 10.

U članu 114. iza riječi: „*školovanju*“, interpunkcijski znak „tačka“ zamjenjuje se interpunkcijskim znakom „zarez“ i dodaju riječi: „*ili se na evidenciji Porezne uprave ne vodi kao zaposleno lice*“.

Član 11.

U članu 136. Zakona briše se stav (2).

Prelazna odredba

Član 12.

U cilju ostvarivanja povoljnijeg prava, prvostepeni organ je dužan po službenoj dužnosti uskladiti sa ovim Zakonom postojeća rješenja kojima se ostvaruju prava koja su predmet ovog zakona, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Postupci koji su pokrenuti prije stupanja na snagu ovog zakona, a koji nisu okončani, okončaće se po odredbama ovog zakona.

Član 13.

Ovaj Zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Bosansko - podrinjskog kantona Goražde, a njegova primjena počinje od 01.04.2024. godine".

Broj: _____

PREDSJEDAVAJUĆI SKUPŠTINE

Goražde, _____ 2023. godine

Muradić Kanlić

OBRAZLOŽENJE
ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SOCIJALNOJ ZAŠTITI,
ZAŠTITI CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITI PORODICA SA DJECOM

I – USTAVNO-PRAVNI OSNOV

Ustavno-pravni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u poglavlju IV, odjeljak A, člana 23. tačka b) Ustava Bosansko-podrinjskog kantona Goražde (“Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde”, broj: 8/98, 10/00, 5/03 i 8/04) i članu 8. Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom (“Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine”, broj: 36/99, 54/04, 39/06, 14/09, 45/16 i 40/18).

II – RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Novi Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica sa djecom (“Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde”, br. 8/22) usvojen je u septembru 2022. godine. Analizom provedbe ovog zakona te analizom efekata pojedinih odredbi predmetnog zakona, Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde smatralo je za potrebnim da se pojedine odredbe ovog zakona izmjene i dopune kako bi iste bile preciznije definirane i lakše provodive u praksi, a postojala je i potreba da se izvrši korekcija u smislu određenog povećanja prihodovnog cenzusa kod utvrđivanja minimuma primanja dovoljnih za izdržavanje domaćinstva, koji se nisu mjenjali od 2008 godine.

Naime, Visina primanja propisana za korisnike prava na stalnu novčanu pomoć već duži niz godina se nije mjenjala. Prema važećoj zakonskoj regulativi iznos najnižeg primanja domaćinstva koji se smatra dovoljnim za izdržavanje jednočlanog domaćinstva je 25% od prosječne plaće u kantonu (149,50 KM), odnosno 30% (179,50 KM) ukoliko se radi o licu sa invaliditetom, koji se za svakog slijedećeg člana domaćinstva uvećava za 5%. Predloženim izmjenama i dopunama kantonalnog zakona izvršila bi se intervencija, odnosno povećanje iznosa najnižeg primanja domaćinstva koji se smatra dovoljnim za izdržavanje a koji bi se uvećao za 10% u odnosu na postojeće iznose. Tako bi novi iznos najnižeg primanja domaćinstva koji se smatra dovoljnim za izdržavanje jednočlanog domaćinstva sa dosadašnjih 25% (149,50 KM) bio povećan na 35% od prosječne plaće u kantonu (209,50 KM) koji se za svakog slijedećeg člana domaćinstva uvećava za 10%. Usvajanjem izmjena i dopuna predmetnog zakona, u određenoj mjeri bi se poboljšao materijalni položaj i standar najugroženije kategorije stanovništva koja po kantonalnom zakonu materijalizira pravo na stalnu novčanu pomoć, što bi u konačnici svakako doprinijelo ublažavanju posljedica sve prisutnijeg rasta cijena i životnih troškova kao i inflotarnih kretanja.

Kada su u pitanju korisnici prava na novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane drugog lica, prema važećem zakonu, kao jedan od uslova za ostvarivanje ovog prava, propisan je prihodovni cenzus koji po članu domaćinstva ne prelazi 35% od osnovice, odnosno prosječne plaće u kantonu (209,50 KM). Važno je napomenuti da većinu korisnika ovog prava čine stariji bračni parovi od kojih jedan član, prema ocjeni stručne ljekarske komisije, ima potrebu za njegom i pomoći od strane drugog lica, pri čemu su im jedina primanja u domaćinstvu jedna minimalna penzija koja trenutno iznosi 538,00 KM. Usljed redovnih i vanrednih usklađivanja penzija tokom protekle godine došlo je do određenog povećanja penzija, a kako

ova kategorija ne bi bila izvedena iz predmetnog prava zbog prelaska prihodovnog cenzusa po članu domaćinstva, opredjelili su prethodnu kao i aktuelnu Vladu Kantona da utvrde zasebnu osnovicu za ostvarivanje prava na novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane drugog lica, koja trenutno iznosi 770,00 KM. Predloženim izmjenama i dopunama zakona predviđeno je da se prihodovni census za ostvarivanje predmetnog prava sa trenutnih 35% podigne na 50% od prosječne plaće u kantonu po članu domaćinstva. Usvajanjem ovakvog rješenja više ne bi postojala potreba za utvrđivanjem i donošenjem zasebne osnovice samo za ovu kategoriju korisnika prava.

Bitan razlog za donošenje izmjena i dopuna kantonalnog Zakona leži i u činjenici da je od jula 2022. godine na snagu stupio Zakon o materijalnoj podršci porodicama sa djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine (*"Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine"*, broj: 52/22), čijom primjenom je od 09.10.2022. godine prestala primjena odredbi iz članova 97 - 103. kantonalnog Zakona, a koji su definirali institut dječijeg dodatka. U skladu sa navedenim, pravo na dječiji dodatak od oktobra 2022. godine ostvaruje se pod uslovima, na način i po postupku utvrđenim federalnim zakonom. Osnovni cilj donošenja ovog zakona bio je da se svoj djeci u Federaciji BiH obezbjede približno jednaki materijalni uslovi za zdrav i pravilan psihofizički razvoj u porodici, te da se pod jednakim uslovima osigura pristup pravima iz oblasti zaštite porodice s djecom. Utvrđivanjem minimuma osnovnih prava iz oblasti zaštite porodice s djecom u FBiH kroz ovaj federalni zakon (*pravo na dječiji dodatak i pravo na novčanu pomoć nezaposlenoj porodilji*) podrazumjevaio je da se na nivou Federacije BiH doprinese socijalno pravičnijem i fiskalno održivijem sistemu, ukidanju diskriminacije na osnovu mjesta življenja, te izjednačavanju prava djece u Federaciji BiH. Prema odredbama člana 12. Federalnog zakona pravo na dječiji dodatak, pod uslovima propisanim ovim zakonom, ostvaruje dijete do navršene 18. godine života. Pravo na dječiji dodatak također ostvaruje i *dijete sa težim ili teškim invaliditetom nastalim prije osamnaeste godine života ili za vrijeme redovnog školovanja, od dana podnošenja zahtjeva pa sve dok invaliditet postoji*. Uslovi za ostvarivanje prava na dječiji dodatak definirani su članom 13. federalnog zakona, kojim je propisano da dijete može ostvariti pravo na dječiji dodatak ukoliko: ukupni mjesečni prihodi po članu zajedničkog domaćinstva ne prelaze 40% najniže plaće u Federaciji utvrđene u skladu s odredbama Zakona o radu, te ukoliko nije smješteno u hraniteljsku porodicu ili ustanovu socijalne zaštite u periodu dužem od 30 dana, a troškovi smještaja se djelimično ili u potpunosti obezbjeđuju iz budžetskih sredstava. U skladu sa navedenim, važno je naglasiti da pravo na dječiji dodatak, onako kako je ovaj institut reguliran federalnim zakonom, imao za primarni cilj ublažiti posljedice siromaštva kojima je izložen znatan broj djece i porodica u Federaciji BiH. U tom kontekstu je zakonodavac i predvidio mehanizam prihodovnog cenzusa kao jedan od kriterija za ostvarivanje prava na dječiji dodatak, a ovaj federalni zakon ne predviđa nikakvu iznimku ove vrste u pogledu djece s invaliditetom na čije se članove zajedničkog domaćinstva također primjenjuje prihodovni census. Također treba naglasiti da je ovim federalnim zakonom institut dječijeg dodatka utvrđen kao jedino i osnovno pravo, dok istim nije predviđeno pravo na tzv. uvećani dječiji dodatak (*a koji bi trebao biti sastavni dio instituta dječijeg dodatka*) bez obzira na prihodovni census porodice, iako je on prvobitno bio uvršten u tekstu Nacrta federalnog zakona (*član 14. stav 2. Nacrta federalnog zakona*).

Shodno navedenom, Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice BPK Goražde smatra da je novim federalnim zakonom također trebalo biti propisano da se oboljeloj djeci i djeci sa poteškoćama u razvoju (*za djecu bez oba ili jednog roditelja, djetetu ometenom u fizičkom ili*

psihičkom razvoju, porodici u kojoj su oba ili jedan roditelj invalidi, djetetu oboljelom od šećerne bolesti, karcinoma, leukemije, TBC i celijakije kao i drugih teških oboljenja) osiguraju povoljniji uvjeti u sticanju i ostvarivanju prava na dječiji dodatak bez obzira na visinu prihoda domaćinstva. U konkretnom slučaju novim federalnim zakonom je trebalo da bude priznato i pravo na tzv. uvećani dječiji dodatak bez uslovljavanja prihodovnim cenzusom (*kako je to ranije bilo regulisano kantonalnim propisima*), budući da se radi o jednom te istom institutu tj. institutu dječijeg dodatka, koji je sada reguliran predmetnim federalnim zakonom. Imajući u vidu ovakvo zakonsko rješenje u federalnom propisu imalo je za posljedicu izvođenje iz prava ukupno 105 ranijih korisnika tzv. uvećanog dječijeg dodatka sa područja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Kako bi prevazišli navedeni problem, te omogućili korisnicima koji su ranije po kantonalnom propisu konzumirali pravo na tzv. uvećani dječiji dodatak, kao i novim korisnicima koji budu ispunjavali propisane uslove, predloženim izmjenama i dopunama kantonalnog Zakona uvodi se novi institut, odnosno pravo na *izuzetnu materijalnu pomoć za djecu*. Ovdje treba napomenuti da su pojedini kantoni (*Kanton Sarajevo, Tuzlanski kanton i Hercegovačko-neretvanski kanton*) kroz svoje kantonalne propise uveli ovo pravo kao "*kantonalni dječiji dodatak*", ali smo opredjeljenja i mišljenja da se jedno pravo kao institut koji je utvrđen zakonom na jednom nivou (*Federacija BiH*) ne bi trebalo pod istim nazivom utvrđivati drugim zakonom i na drugom nivou vlasti (*Kantoni*). Iz ovih razloga Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde kao predlagač izmjena i dopuna kantonalnog zakona, se opredjelio za novi institut koji definiše prava gore navedenih kategorija djece. Također treba napomenuti da ostali kantoni u Federaciji BiH ovo pravo još uvijek nisu propisali svojem kantonalnim propisima, ni kao "*kantonalni dječiji dodatak*", niti kao neko drugo posebno pravo.

III – USKLAĐENOST ZAKONA SA PROPISIMA EU

Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica sa djecom nije usklađivan sa propisima EU, jer ne postoje odredbe izvora prava EU s kojima bi se Nacrt zakona usklađivao.

IV – OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA U OVOM ZAKONU

Član 1. Ovim članom u članu 4. stav (1) koji propisuje način utvrđivanja ukupnih prihoda domaćinstva, izmjenjena je tačka e) na način da se primanja po osnovu novčane naknade za pomoć i njegu od strane drugog lica, stalne novčane pomoći, dječijeg dodatka i jednokratne novčane pomoći izuzimaju iz ukupnih prihoda domaćinstva kao uslov za ostvarivanje prava po ovom zakonu. Također ovim članom u članu 4. iza stava (1) dodaje se novi stav (2) kojim se propisuje da se prihod u smislu ovog člana smatra prosječan prihod ostvaren u posljednja tri mjeseca prije podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava iz ovog zakona, koji se dijeli sa brojem članova domaćinstva.

Član 2. Ovim članom se u članu 33. u stavu (2) u tačkama a), b), c) i d) brojevi „25“, „30“, „35“, i „40“ zamjenjuju se brojevima „30“, „40“, „45“, i „50“. a koji se odnose na iznose najnižeg primanja domaćinstva koji se smatraju dovoljnim za izdržavanje zavisno od broja članova domaćinstva.

Također ovim članom u članu 33. u stavu (3) u tačkama a), b), c) i d) brojevi „30“, „35“, „40“ i „45“ zamjenjuju se brojevima „40“, „45“, „50“ i „55“ a koji se odnose na iznose najnižeg primanja koji su dovoljni za izdržavanje u domaćinstvima koja imaju lice sa invaliditetom zavisno od broja članova domaćinstva.

Član 3. Ovim članom se u čl. 39. u stavu (1) broj „35“ zamjenjuje brojem „50“. Ovom intervencijom podiže se prihodovni cenzus kao jedan od uslov za ostvarivanje prava na novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane drugog lica.

Član 4. U članu 46. izmjenjen je stav (1) na način da se korisnicima prava iz ovog i federalnog zakona obezbjeđuje pravo na zdravstveno osiguranje, ukoliko to pravo ne mogu ostvariti po nekom drugom osnovu.

Član 5. U članu 57. iza stava (3) dodaje se novi stav (4) kojim se propisuje da na prijedlog ustanove socijalne zaštite ili preporuke stručnog tima centra za socijalni rad može produžiti smještaj u ustanovi i nakon 18 godine života a najviše do navršениh 27 godina života, ukoliko se ocjeni da postoje opravdani razlozi za produženje smještaja.

Član 6. Ovim članom se utvrđuje obaveza kantonalnog ministarstva da donese podzakonski akt kojim će se definirati kriteriji za utvrđivanje visine učešća srodnika u troškovima smještaja u ustanovu socijalne zaštite

Član 7. Ovim članom se u poglavlju DIO OSMI – SOCIJALNA ZAŠTITA, naziv odjeljka A. koji je nosio naziv „ *ODJELJAK A. DJEČIJI DODATAK*“ zamjenjuje se novim nazivom „ *ODJELJAK A. DJEČIJI DODATAK I IZUZETNA MATERIJALNA POMOĆ ZA DJECU*“, a članovi 97. 98. 99. 100. 102. 102. i 103. mjenjaju se na način da se:

- novim članom 97. definiše da se pravo na dječiji dodatak ostvaruje pod uslovima i na način propisan Zakonom o materijalnoj podršci porodicama sa djecom u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 52/22).
- novim članom 98. stavom (1) propisano je novo pravo odnosno uveden novi institut – pravo na izuzetnu materijalnu pomoć za djecu. Ovo pravo bez uvjetovanja imovinskim ili prihodovnim cenzusom, pripada djetetu bez jednog ili oba roditelja; djetetu kod kojeg najmanje jedan od roditelja ili dijete ima utvrđen invaliditet od najmanje 90%; djetetu sa poteškoćama u razvoju; djetetu oboljelom od: karcinoma, šećerne bolesti, leukemije, TBC-a, celijakije, kronove bolesti, ulceroznog kolitisa, hepatitisa B i C, epilepsije, sa poremećajem autističnog spektra; djetetu čiji je jedan od roditelja korisnik stalne novčane pomoći.

Stavom (2) propisano je da pravo na izuzetnu materijalnu pomoć za djecu ne može ostvariti dijete koje ostvaruje pravo na dječiji dodatak prema odredbama Zakona o materijalnoj podršci porodicama sa djecom u Federaciji BiH.

Stavom (3) propisano je da zahtjev za ostvarivanje ovog prava podnosi roditelj odnosno zakonski zastupnik djeteta.

- novim članom 99. propisano je da djeci koja su smještena u ustanove socijalne i dječije zaštite te hraniteljske porodice, ne pripada ovo pravo, osim u slučajevima kada roditelj, usvojitelj ili srodnik koji je dužan da izdržava to dijete, snosi troškove smještaja u punom iznosu.
- novim članom 100. propisan je način utvrđivanja visine iznosa izuzetne materijalne pomoći za djecu, koju utvrđuje Vlada kantona svojim aktom na prijedlog Kantonalnog ministarstva, a koji ne može biti manji od 8% prosječne plaće u kantonu definirane ovim zakonom.
- novim članom 101. definiran je početak i dužina trajanja prava na izuzetnu materijalnu pomoć za djecu.
- novim članom 102. propisano je da pravo na izuzetnu materijalnu pomoć za djecu prestaje: smrću djeteta; ukoliko se u propisanom roku ne dostave dokazi o ispunjavanju uslova za nastavak ostvarivanja prava, te gubitkom nekog od uslova propisanih članom 98. ovog zakona.
- novim članom 103. definirana je procedura preispitivanja uslova za nastavak korištenja prava na izuzetnu materijalnu pomoć za djecu.

Član 8. Ovim članom se u članu 111. iza stava (1) dodaje novi stav (2). Novim stavom se propisuje da ukoliko poslodavac porodilji isplaćuje porodiljsku naknadu u procentu većem od 80% njene plaće a ta naknada i dalje iznosi manje od iznosa prosječne plaće u Federaciji BiH, porodilja ima pravo na izuzetnu novčanu pomoć u visini razlike do punog iznosa prosječne plaće u Federaciji BiH.

Član 9. U članu 113. iza stava (1) dodaju se stavovi (2) i (3). Novim stavom (2) propisano je da se novčana pomoć nezaposlenoj porodilji isplaćuje u periodu od dvanaest mjeseci od dana rođenja djeteta. Također, novim stavom (3) određeno je da se u slučajevima kada nezaposlena porodilja rodi mrtvo dijete, za vrijeme dok se ne oporavi od porođaja i psihičkog stanja uzrokovanog gubitkom djeteta, nezaposlenoj porodilji pripada pravo na novčanu pomoć u trajanju od 6 mjeseci.

Član 10. Ovim članom u članu 114. kojim su propisani uslovi za ostvarivanje prava na novčanu pomoć nezaposlenoj porodilji, pored već utvrđenih uslova, dodaje se još jedan uslov a to je da se porodilja u evidenciji Prezne uprave ne vodi kao zaposleno lice.

Član 11. Ovim članom se u članu 136. briše stav (2) jer više ne postoji potreba za istim.

Član 12. Ovim članom određeno je da će prvostepeni organ po službenoj dužnosti uskladiti sa ovim zakonom postojeća rješenja kojima se ostvaruju prava koja su predmet ovog zakona, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Također, istim članom definirano je da će se postupci koji su pokrenuti prije stupanja na snagu ovog zakona a koji nisu okončani, okončati po odredbama ovog zakona.

Član 13. Ovim članom utvrđen je dan stupanja na snagu zakona kao i datum njegove primjene. Kao datum otpčinjanja primjene ovog zakona određen je 01.04.2024. godine iz razloga što se kao parametar za utvrđivanje osnova za obračun i isplatu svih novčanih naknada u zakonu uzima prosječna plaća u kantonu isplaćena u protekloj godini, a ovaj statistički podatak zvanično se objavljuje od strane Federalnog zavoda za statistiku u mjesecu martu.

V – OČEKIVANI EFEKTI

Usvajanjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica sa djecom poboljšat će se u određenoj mjeri materijalni položaj i standar najugroženije kategorije stanovništva koja po kantonalnom zakonu materijalizira pravo na stalnu novčanu pomoć, te će se kroz podizanje prihodovnog cenzusa omogućiti nastavak korištenja prava korisnicima naknade za pomoć i njegu od strane drugog lica. Također uvođenjem novog instituta odnosno prava na izuzetnu materijalnu pomoć za djecu omogućit će se korisnicima koji su ranije po kantonalnom propisu konzumirali pravo na tzv. uvećani dječiji dodatak (*djeca bez oba ili jednog roditelja, djeca sa poteškoćama u razvoju, djeca oboljela od karcinoma, šećerne bolesti, leukemije, TBC-a, celijakije, kronove bolesti, ulceroznog kolitisa, hepatitisa B i C, epilepsije, te djeca sa poremećajem autističnog spektra*), kao i novim korisnicima koji budu ispunjavali propisane uslove, ostvarivanje predmetnog prava. Osim toga ovim zakonom će se poboljšati postojeći tekst zakona te osigurati kvalitetnija primjena zakonskih odredbi u praksi.

VI – FINANSIJSKI EFEKTI

Dosadašnja politika razvoja prava iz socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom se zasnivala na obezbjeđenju ukupne implementacije prava po svim oblicima i planiranju razvoja koji je realno moguće isfinansirati kroz budžet Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Imajući u vidu da je ovim izmjenama i dopunama zakona predviđeno povećanje određenih novčanih naknada, odnosno povećanje iznosa najnižeg primanja domaćinstva koji se smatra dovoljnim za izdržavanje u odnosu na postojeće iznose, kao i uvođenje novog instituta – pravo na izuzetnu materijalnu pomoć za djecu, bit će potrebno osigurati dodatna finansijska sredstva u Budžetu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2024. godinu.

Pregled sredstava koja će u narednom trogodišnjem razdoblju biti potrebno izdvojiti iz Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za implementaciju Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica sa djecom u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde dat je u tabeli koja je sastavni dio ovog obrazloženja zakona (Obrazac izjave o fiskalnoj procjeni IFP-DA) sa detaljnim obrazloženjem promjena u prihodima i primicima, te rashodima i izdacima.